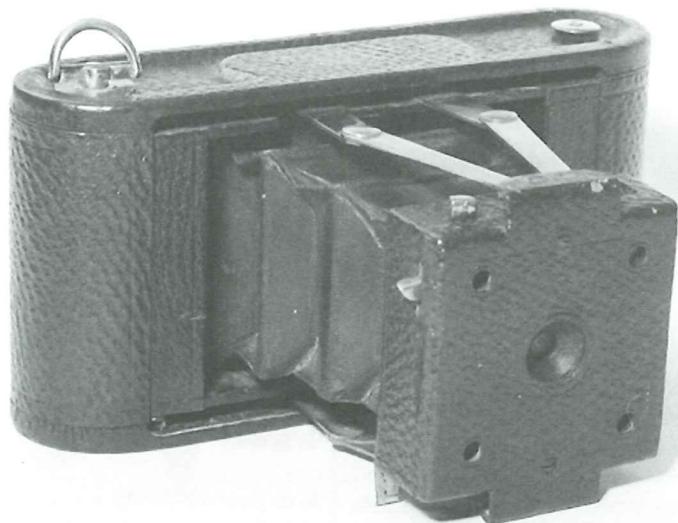

De Folding Pocket Kodak

Door: Jos Erdkamp

Folding Pocket Kodak, eerste model van 1897.

Inleiding

Sinds 1839 hebben uitvinders, knutselaars en constructeurs talloze camera's bedacht, ontworpen en geproduceerd. Een groot aantal hiervan blinkt echter niet uit in originaliteit of vernuft en is momenteel zo goed als vergeten. De enige keer dat deze camera's in de literatuur genoemd worden is met twee regeltjes in een prijsgids. Echte mijlpalen in de camerageschiedenis zijn zeldzamer, maar ook dan is de kans groot dat er in de literatuur niet bijzonder veel aandacht aan het toestel is besteed. Een van die mijlpalen die het verdient om eens nader bekeken te worden is de originele Folding Pocket Kodak van 1897. Deze camera is

wel eens de Adam van de klapcamera's genoemd, de stamvader van de 6x9 cm snapshot-camera's, die tot ver in de 20e eeuw populair zijn geweest. In dit artikel leg ik uit welke ontwikkelingen aan het verschijnen van de Folding Pocket Kodak vooraf zijn gegaan, welk element zo vernieuwend was dat we van een mijlpaal kunnen spreken en welk "nageslacht" de camera heeft gehad.

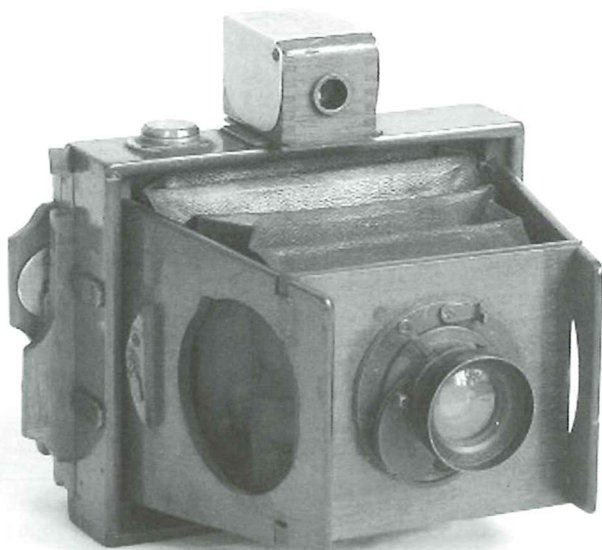
Van kruiwagen naar schoudertas

Al vanaf de beginjaren van de fotografie streefden ontwerpers van camera's ernaar om

een optimale combinatie te vinden tussen een groot opnameformaat en een compact toestel, althans wat betreft de camera's die ook buiten het atelier werden gebruikt. Men moet bedenken dat het vergroten van negatieven lange tijd ongebruikelijk was. Het gebrek aan een adequate lichtbron voor de vergroter in combinatie met de korreligheid van het opnamemateriaal maakte het nodig om negatieven in contact af te drukken, als men tenminste een behoorlijke kwaliteit wilde leveren tegen lage kosten. Wenste de fotograaf als eindresultaat een grote foto, dan moest hij de opname maken op een grote glasplaat en daarvoor had hij een grote camera nodig. Om deze beter te kunnen transporteren ontstonden er apparaten met inklapbare zijwanden en camera's met balgen. Pas op de plek van het te fotograferen object kregen de apparaten de benodigde afmetingen om het beeld te kunnen projecteren op het opnamemateriaal, door de wanden uit te klappen of de balg uit te trekken. Evengoed was er ten tijde van het natte-plaatprocédé nog ongeveer een kruiwagen nodig om de hele uitrusting te verplaatsen. In deze toestand kwam een grote verbetering met de opkomst van de droge plaat en de opgerolde film in de jaren 1880. De fotograaf kon nu volstaan met een samengevouwen camera in een tas, plus een tas met glasplaathouders of filmhouder en een statief. Nog altijd was het geen uitrusting om onbezwaard mee te nemen naar de dierentuin tijdens een dagje uit met het gezin.

Een nieuwe ontwikkeling die zorgde voor verdergaande verkleining van de foto-uitrusting was het ontstaan van de zogenaamde detectiecamera's, eveneens in de jaren 1880. Statief en losse plaathouders vervielen en overbleef een kistvormig fototoestel met het formaat van ongeveer een schoendoos. Deze toestellen waren bedoeld voor de amateurs die er niet naar streefden om technisch en stilistisch "verantwoorde" foto's te maken. Met de detectiecamera legde men de boeiende visuele aspecten van alledag vast. De eigenaar van de detective camera streefde er niet naar om een kunstwerk aan de muur te kunnen hangen.

De gebruikers van detectiecamera's en de toestellen zelf vormen een overgang naar een nieuwe fase in de amateurfotografie: die van de gelegenhedsfotograaf. Hiermee bedoel ik niet de serieuze amateur, die gewapend met statief, platencamera en een massa vakkennis op pad ging, maar wel de persoon die bij gelegenheid van een tuinfeestje, een uitstapje of een bijzondere gebeurtenis enkele foto's wens te maken, en die vooral niet lastig gevallen wilde worden met uitgebreide instructies. Deze markt van "snapshooters" had een enorme potentie en was vele malen groter dan de groep serieuze amateurs. De Eastman Dry Plate & Film Company richtte zich op deze

Shew's Eclipse Pocket Camera. Foto: Ake Borgstrom

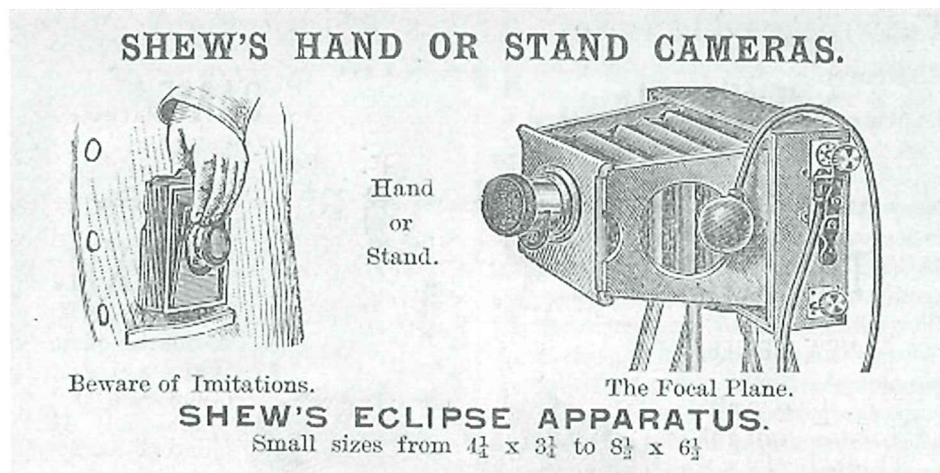
nieuwe groep met de originele Kodak van 1888, die voortbouwde op de techniek van de detective camera's en die als wezenlijk nieuw element de scheiding invoerde tussen het opnemen van de foto en al de technische handelingen die nodig waren om een afdruk te krijgen. De slogan "you press the button, we do the rest" geeft perfect aan wat de kern van het Kodak systeem was: fotograferen zonder gedoe. De camera was revolutionair eenvoudig: ze had de vorm van een kleine box, de bediening beperkte zich tot drie handelingen (aan een koordje trekken om de sluiters te spannen, op een knop drukken om de opname te maken, aan een sleutel draaien om de film te transporteren) en als de film van 100 opnamen vol was stuurde men de hele camera naar Kodak om opnieuw te laden en om de foto's af te drukken.

Na de introductie van deze camera werkten gedurende de jaren 1890 de firma Kodak en zeker ook anderen gestaag verder aan het verlagen van de fotografiedrempel. Het streven om de uitrusting steeds compacter te maken was hierin niet onbelangrijk. Toch bleven de toestellen, zowel voor de serieuze amateur als voor de gelegenhedsfotograaf, nog altijd van een zodanige omvang dat ze in een tas meege dragen moesten worden.

Van schoudertas naar jaszak

Een rondgang door de literatuur leert dat er maar weinig camerafabrikanten gedurende het eind van de jaren 1880 en het begin van de jaren '90 de stap zetten naar toestellen die in een jaszak konden worden meegenomen. Shew's Eclipse Pocket Camera is een vroeg voorbeeld van een streven om een werkelijk compacte camera met acceptabel opnameformaat te produceren. De van origine Engelse Eclipse werd in 1885 aangekondigd als "Shew's Eclipse Instantaneous Hand Apparatus" en bestaat uit een houten raamwerk dat dient als body, waar aan de voorzijde twee uitklapbare zijpaneeltjes bevestigd worden plus de balg met het lensplankje. Het lensplankje wordt vastgezet met de zijpanelen. Aan de achterzijde van de body kan een glasplaat houder bevestigd worden of een Eastman-Walker rolhouder voor film. De camera is verschenen voor diverse opnameformaten, met als kleinste circa 8x11 cm. De afmeting van het apparaat in gesloten toestand is dan ongeveer 15 x 12 x 4,5 cm., exclusief filmhouder. Het is misschien wel optimistisch om dit een pocket camera te noemen, maar het streven is duidelijk aanwezig en in vergelijking met andere apparaten uit dezelfde periode mag het mijns inziens zeker een compact toestel genoemd worden.

Een ander voorbeeld van een jaszakcamera is de Pocket Kozy, die is uitgevonden door Hiram A. Benedict (US octrooi 478.837, 12 juli 1892). Het eerste model lijkt enigszins op

Advertentie voor Shew's Eclipse Pocket Camera. Foto: Ake Borgstrom

een boek, waarvan voor gebruik de voor en achterkaft worden opengeklapt. Tussen de "kaften" bevindt zich een balg en in de rug van het "boek" bevindt zich het objectief en de sluiters. Het formaat is circa 5 x 13 x 15 cm., nog altijd een behoorlijke vulling van een jaszak! Het toestel is geproduceerd rond het midden van de jaren 1890. In een tweede en derde model, die op vergelijkbare wijze opengeklapt worden, zit de balg aan een zijkant en bevin-

Pocket Kozy, derde model, uit het midden van de jaren 1890. Foto: Rob Niederman

den het objectief en sluiters zich aan het einde van een van de beide "deksels". De illustratie maakt dit duidelijker dan woorden het kunnen. Typerend is de slogan "slips into the pocket like a book". De camera produceert opnamen van 9x9 cm op rolfilm en kostte \$ 10, wat voor midden jaren 1890 een redelijk bedrag is. De firma Kodak zette een eerste grote stap naar een echte jaszakcamera met de Pocket Kodak van 1895. Dit boxcameraatje meet slechts 6 x 7,5 x 10 cm (hxbxl), weegt circa 180 gram en maakt opnamen van 3,5 x 5 cm. De Pocket Kodak kostte \$ 5 en was onmiddellijk een enorm succes. Gedurende de eerste tijd van productie moesten er per dag 500 camera's worden gefabriceerd om de vraag te kunnen bijbenen. Het toestelletje was eenvoudig te bedienen.

Het model van 1895 heeft een knop waarmee de sluiters gespannen wordt door de knop opzij te drukken. Door dezelfde knop in te drukken maakt men de opname. Verder zit er aan de bovenkant een sleutel om de film te transporteren. Na de Bullet van 1895, die enkele maanden eerder op de markt kwam, is de Pocket Kodak de tweede camera van Eastman Kodak met het rode venster, waarin het volgende opnamenummer verschijnt als men de juiste hoeveelheid film heeft getransporteerd. Dit rode venster was een belangrijke vereenvoudiging ten opzichte van eerdere systemen. Het toestel bezit ook nog de mogelijkheid voor tijdopnamen en het kon gebruikt worden met een glasplaat houdertje. Waarschijnlijk maakten de meeste bezitters van deze opties niet of nauwelijks gebruik.

De Pocket Kodak is een aantrekkelijk klein toestelletje, bekleed met rood of zwart leer, dat toentertijd zeker uitnodigde om mee te nemen in de jaszak of in de handtas van een dame. De Pocket Kodak had evenwel ook twee nadelen: de dikte van 6 centimeter en het toch wel kleine formaat foto. Bij de volgende stap in de ontwikkeling ging men hier iets aan doen, in-dachtig het aloude streven: een compacte camera met een groot opnameformaat. Om dit te realiseren stapte Kodak over op een ander type fototoestel dan de box, namelijk de balg-camera. Dit werd de Folding Pocket Kodak.

De Folding Pocket Kodak

Wat mijns inziens de Folding Pocket Kodak tot een echte mijlpaal maakt is de combinatie van drie kenmerken:

- Het is voor zover ik heb kunnen ontdekken de eerste werkelijk compacte jaszak camera's met een redelijk opnameformaat.
- Het was toentertijd een succesvolle camera, die in een groot aantal exemplaren is verkocht, hetgeen de brede acceptatie door de doelgroep aantoont.
- Het is de basis waaruit al snel en gedurende lange tijd een groot aantal andere modellen is voortgekomen, zowel van het merk Kodak als van andere firma's.

Een vroege echte pocket camera

De Folding Pocket Kodak werd in augustus 1897 geïntroduceerd en maakt opnamen van circa 5,5 x 8 cm op rolfilm. Het meest vernieuwende van het toestel is de compactheid. In het octrooi (nr. 610.153, aangevraagd op 23-8-1897, verleend op 30-8-1898) verklaart constructeur van Kodak camera's, Frank Brownell, de hoofdzaak van de uitvinding: "My present invention has for its object to provide a photographic camera particularly adapted for holding film in spools or rolls which is simple in construction and capable of being collapsed or folded into small compass for carrying and of being extended when used..." (Mijn uitvinding heeft tot doel te voorzien in een rolfilmcamera, van eenvoudige constructie, die ten behoeve van het dragen kan worden samengeklapt tot compacte afmetingen en die kan worden uitgeklapt voor gebruik.)

De gewone draagbare balgcamera's van die tijd bestaan uit rechthoekige tassen, waarvan één zijkant kan worden neergeklapt. Aan de binnenzijde van deze zijkant bevindt zich een rail, waarover de lensplank met daaraan bevestigd de balg naar buiten wordt getrokken. De afstand wordt ingesteld met behulp van het

Pocket Kodak, model '96, naast de Folding Pocket Kodak uit 1897.

stellingsonscherpte nagenoeg werd voorkomen.

De circa 420 gram wegende Folding Pocket Kodak bestaat uit een langwerpig huis van 17 cm lengte, 9 cm hoogte en 4 cm dikte. In het midden van de platte voorzijde is een ruimte uitgespaard van ongeveer 6,5 x 9 cm. In deze ruimte bevindt zich de lenshouder, die het objectief, de sluitert en twee reflexzoeker-tjes bevat. Deze lenshouder is met vier scharnierende steunen verbonden aan het camera-huis. Tussen lenshouder en huis bevindt zich de taps toelopende balg. In samengevouwen toestand wordt de lenshouder niet afgedekt

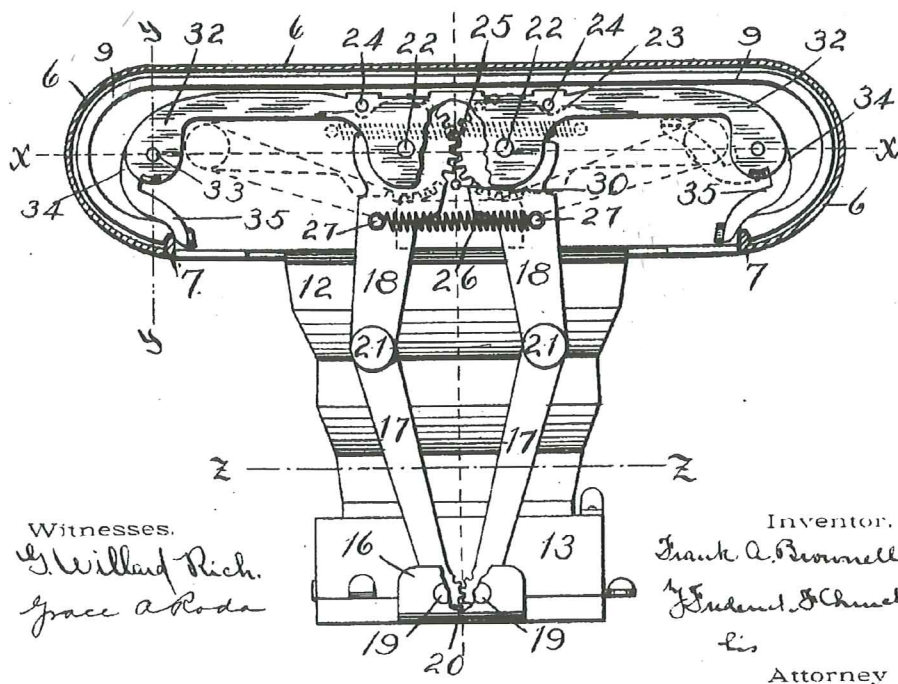
aan de bovenkant van de balg en één paar aan de onderkant. De koppeling bestaat uit een in elkaar grijpende vertanding, die ervoor zorgt dat de ene steun dezelfde, zij het gespiegelde, beweging maakt als de andere. De vertanding zit zowel aan de zijde van het camerahuis als ook aan de kant van de lenshouder. Op de octrooitekening is dit goed te zien.

Omdat de positie van de lenshouder wordt bepaald door de mate van uittrek van de steunen, wordt de juiste afstand tussen objectief en filmvlak ook geregeld door deze steunen. Om dit probleemloos te laten verlopen zijn er twee voorzieningen aangebracht: spiraalveren en een stop.

Elk paar steunen is voorzien van een spiraalveer. Deze trekt de steunen naar elkaar toe, zodat de benodigde uittrek van de lenshouder in elk geval bereikt wordt. Ook al trekt de gebruiker de lenshouder niet ver genoeg naar buiten, de veren zorgen voor de rest.

Bij het uittrekken van de lenshouder zorgt een metalen lip in het camerahuis, tussen de twee steunen, ervoor dat deze niet verder kunnen draaien dan de bedoeling is. Hierdoor wordt de afstand tussen objectief en filmvlak niet groter dan toegestaan is voor een fixed focus instelling. De combinatie van veren en lip zorgen dus voor een gegarandeerd juiste uittrek. Overigens trekken bij het inklappen dezelfde veren vanaf een bepaald punt de steunen naar achteren, zodat de lenshouder in het camerahuis blijft zitten en er niet spontaan uit te voorschijn komt. Om dit te bewerkstelligen zijn de bevestigingspunten van de veer zo geplaatst dat ze zich bij ingeklapte toestand achter de draaipunten van de steunen bevinden. In de tekening zijn deze draaipunten aangegeven met nummer 22 en de bevestigingspunten van de veer met 27. Bij het inklappen wordt de beweging gestopt door twee pinnen. In de tekening zijn deze aangegeven met nummer 24.

De camera wordt geopend door het geheel van zij-, achterwand en bodemplaat van het huis te schuiven. De zij- en achterwand bestaat uit een gebogen aluminium plaat, waar de bodem van aluminium aan bevestigd is. Deze constructie draagt bij aan de compactheid van het toestel. Dit wordt speciaal genoemd in het octrooi: "The rounded ends of the frame and the employment of the sheetmetal cover or

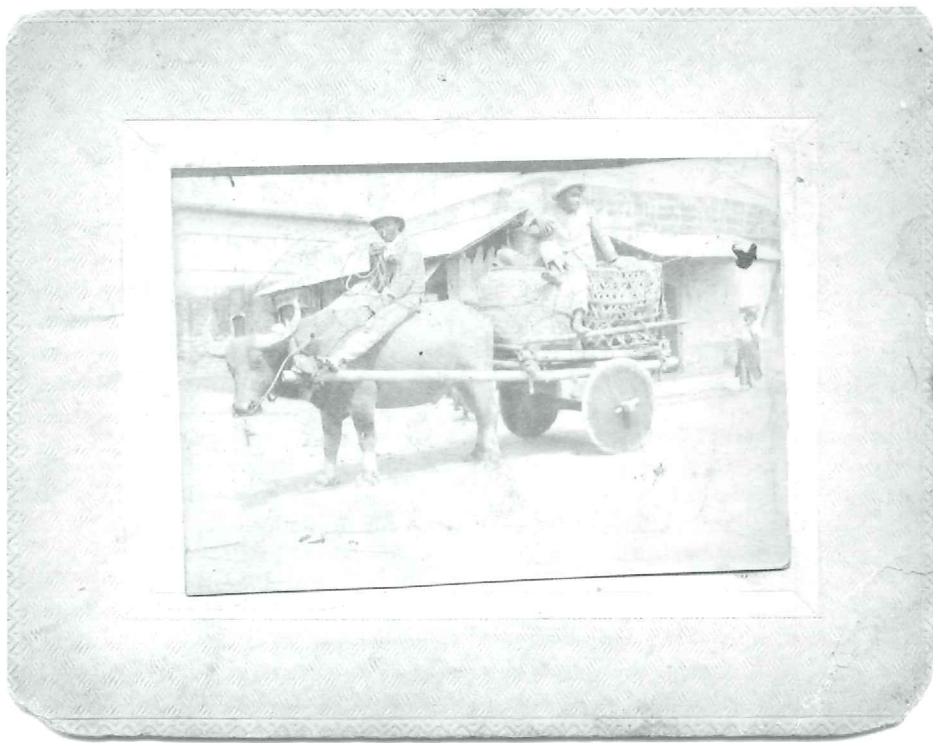
Tekening behorende bij octrooi nr. 610.153.

matglas of door middel van een afstandschaal naast de rail. Bij de laatstgenoemde mogelijkheid wijst een aan de lensplank bevestigd pinnetje of pijltje aan op de schaal voor welke afstand de camera is scherpgesteld bij de betreffende uittrek. Voor de gelegenhedsfotograaf was deze eenvoudige constructie soms toch nog te moeilijk. Men trok de lensplank niet ver genoeg of juist te ver uit, met onscherpte als gevolg. Bij de Folding Pocket Kodak werd een andere constructie bedacht dan de neerklapbare zijwand met rail, waardoor de kans op in-

met een deurtje, maar vormt de voorzijde ervan één vlak met de voorzijde van het camerahuis.

Om het apparaat in gereedheid te brengen trekt men de lenshouder recht naar voren. De vier steunen zijn zo geconstrueerd dat ze tegelijk dezelfde beweging maken en stoppen als de benodigde uittrek bereikt is. Het octrooi besteedt veel aandacht aan deze constructie en ik geef hier de essentie weer.

De vier scharnierende steunen zijn per paar aan elkaar gekoppeld. Eén paar bevindt zich

Originele opname gemaakt met de Folding Pocket Kodak, Filippijnen 1898.

casing saves space because conforming substantially to the curve of the spools, and the whole forms a flat package easily carried in the pocket." (De ronde uiteinden van het camerahuis en het gebruik van de plaatmetalen buitenwand besparen ruimte omdat hierdoor de ronding van de filmspoelen gevolgd kan worden, en het geheel een plat pakket vormt, dat gemakkelijk in een (jas)zak wordt gedragen).

Behalve het feit dat de Folding Pocket Kodak een van de eerste camera's is die werkelijk klein genoeg zijn om in een jaszak te vervoeren, is hij ook een populaire camera geweest, door tienduizenden mensen gebruikt om de momenten vast te leggen die voor hen gedenkwaardig waren. Het is dus geen obscuur apparaatje geweest dat slechts in enkele tientallen of honderdtallen is geproduceerd, maar een toestel dat door zeer velen is gekozen en gekocht. Het toont de acceptatie aan door de toentertijd nieuwe doelgroep van gelegenhedenfotografen. Dit vormt naar mijn mening een tweede belangrijk onderdeel van de mijlpaal-status die de Folding Pocket Kodak verdient.

Tweehonderdduizend exemplaren

De gelegenhedenfotografen, voor wie de Folding Pocket Kodak bedoeld was, hebben de camera in groten getale gekocht. Een belangrijke factor die heeft bijgedragen tot de acceptatie is de eenvoud van het toestel. Zo zijn de bedieningsmogelijkheden beperkt tot het noodzakelijkste. Een knopje boven op de lenshouder is voor momentopnamen en een knopje

aan de zijkant is voor tijdopnamen. Aan de andere zijkant van de lenshouder bevindt zich een schuifje dat kan worden uitgetrokken voor kleinere diafragmaopeningen. In normale omstandigheden hoefde men hier niets mee te doen. Verder bevinden zich in de lenshouder nog twee minuscule reflexzoekertjes, een voor horizontale opnamen en een voor verticale. Het camerahuis bezit nog een sleutel om de film te transporteren en een knopje dat kan worden uitgetrokken om de voorraadspool uit het huis te kunnen nemen. Aan de achterkant zit een rood venster voor het aflezen van de volgnummers op de schutstrook van de film. De afstand tot het te fotograferen object hoefde niet te worden ingesteld. Het toestel bezit

een fixed focus objectief. Door de speciale constructie van de steunen wordt de lenshouder precies ver genoeg uitgeklapt. Anders dan bij een camera waarbij de lensplank over een rail naar voren wordt getrokken, is het bij de Folding Pocket Kodak niet mogelijk om hierbij fouten te maken. Onscherpheid door een verkeerde afstandinstelling is dus zo goed als uitgesloten.

De foto's die de camera maakte waren alleszins tevredenstellend. Ik heb een Folding Pocket Kodak in de praktijk gebruikt en geconstateerd dat de resultaten verrassend goed zijn en dat het werken met zo'n eenvoudig toestelletje bovendien een genoegen is.

Niet alleen het bedieningsgemak was afgestemd op de gelegenhedenfotograaf, ook de prijs van de camera paste bij de doelgroep. Het toestel kostte \$ 10. Daarmee was het evenwel niet echt goedkoop. Ter vergelijking enkele prijzen van andere Kodaks uit dezelfde periode, met daarnaast het aantal uren dat een Amerikaanse fabrieksarbeider in 1900 moest werken voor dat bedrag, bij een uurloon van 21 dollarcent:

Pocket Kodak	\$ 5	24 uur
No. 2 Falcon	\$ 5	24 uur
Falcon	\$ 6	29 uur
No. 2 Bull's-Eye	\$ 8	38 uur
No. 2 Bullet	\$ 10	48 uur
No. 2 Bullet Special	\$ 18	86 uur
No. 4 Cartridge	\$ 25	(vanaf) 119 uur

Overigens hoefde de camera niet per se in een jaszak te worden meegedragen. Er was een leren tas verkrijgbaar voor \$ 1,25. Ten behoeve van fietsers was er een tas in de handel, die met speciale klemmen aan de fiets bevestigd kon worden. Deze kostte \$ 1,75. De populariteit van het toestel zal mede veroorzaakt zijn door toepassing van de toentertijd nieuwe rolfilmspoelen die in daglicht geladen konden

Hedendaagse foto, gemaakt met een originele Folding Pocket Kodak op 120 filmspoel.

worden. De camera maakte 12 opnamen van 5,5x8 cm op een film. Een filmrolletje kostte \$ 0,40. De afgedrukte resultaten konden worden opgeplakt op kartonnetjes van 9,1x11,7 cm. Ontwikkelen, afdrukken en opplakken kostte \$ 1,00. De losse kartonnetjes, in wit of grijs, kostten \$ 0,10 per dozijn. Al met al beperkte de gebruikerskring van gelegenheidsfotografen zich waarschijnlijk tot de midden- en hogere inkomens. De lagere inkomensgroepen moesten nog enkele jaren wachten op ook voor hen betaalbare jaszakcamera's.

Ondanks de niet zo lage prijs was de Folding Pocket Kodak in 1897 en 1898 een opmerkelijk succes. Uit Brownell's administratie blijkt dat hij tot eind 1897 een aantal van 7400 stuks produceerde. (Eastman Kodak besteedde de productie van camera's uit aan Frank Brownell, die de camerafabriek in Kodak Park huurde van Eastman.) De eerste partij van 5100 stuks verkocht hij aan Eastman voor \$ 4,76 per stuk. De Folding Pocket Kodak is in de handel gebleven tot april 1899, toen de nagenoeg gelijke No. 1 Folding Pocket Kodak verscheen. Van de oorspronkelijke Folding Pocket Kodak zijn ongeveer 75.000 stuks gemaakt. Van de No. 1 Folding Pocket Kodak zijn 125.000 exemplaren geproduceerd.

Uit het voorgaande mag blijken dat de Folding Pocket Kodak een belangrijke plaats inneemt in de ontwikkeling van camera's voor de grote groep gelegenheidsfotografen. Het apparaat was eenvoudig te gebruiken, leverde goede resultaten in wat zich als een populair formaat ontpopte en was bovenal als een van de eerste camera's uitstekend te transporteren in de jaszak. Dat alleen zou al voldoende moeten zijn voor een eervolle vermelding in de annalen van de fotohistorie. Het belang van de Folding Pocket Kodak gaat mijns inziens echter nog verder. De camera staat aan het begin van een lange en uitgebreide reeks soortgelijke klapcamera's, niet alleen van het merk Kodak, maar ook van vele andere firma's.

De Adam van de klapcamera's

De Folding Pocket Kodak "familie" bestaat uit camera's in acht opnameformaten. Bij Kodak correspondeert het opnameformaat met de nummering van de camera. Zo is het opnameformaat van de No. 0 Kodaks 4x6,5 cm en van de No. 3 Kodaks 8x11 cm. In de tabel geef ik van elk formaat Folding Pocket Kodak aan in welke periode de camera in productie is geweest en hoe groot het aantal geproduceerde exemplaren is. Hieruit blijkt de enorme populariteit van de "afstammelingen" van de originele Folding Pocket Kodak.

Uit de tabel is duidelijk af te lezen dat in 1915 een eind kwam aan de Folding Pocket Kodaks. De meeste modellen zijn echter na introductie van de autographic voorziening voortgezet

Folding Pocket Kodaks				
No.	Opnameformaat in cm	Beginndatum	Einddatum	Aantal
0	4 x 6,5	1902 maart	1906 november	20.000
1 *	5,5 x 8	1897 augustus	1915 april	200.000
1A	6,5 x 11	1899 december	1915 april	202.000
2	9 x 9	1899 april	1910 april	48.000 +
3	8 x 11	1900 april	1915	288.000 +
3A	8 x 14	1903 mei	1915	360.000 +
4	10 x 12,5	1907 februari	1915 april	28.000
4A **	11 x 16,5	1906 april	1915 april	15.000

* Dit is inclusief de originele Folding Pocket Kodak. ** Bij de 4A Folding Kodak is het woord "Pocket" om begrijpelijke redenen weggelaten uit de naam.

onder een nieuwe naam, bijvoorbeeld No. 1A Autographic Kodak. (De autographic voorziening liet toe dat men op de film kon schrijven als die in de camera zat. Zo kon men bijvoorbeeld de opnamedatum onmiddellijk noteren op de film zelf.)

Naast de gewone Folding Pocket Kodaks zijn er ook nog hoogwaardiger en simpeler modellen geproduceerd. Ik noem hier als voorbeeld de Special Kodaks, die van 1912 tot 1914 in de formaten 1A, 3 en 3A zijn verschenen, en van uitstekende kwaliteit waren. Deze zijn na 1914 voortgezet als Autographic Kodak Specials.

Vele firma's hebben vergelijkbare klapcamera's op de markt gebracht. Welbekende voorbeelden zijn de Carbine camera's van Butcher & Sons uit Engeland, die vanaf 1903 verschenen, en de Ensign toestellen van Houghton & Sons.

Het zou binnen het kader van dit artikel te ver voeren om het hele "nageslacht" in al zijn modellen de revue te laten passeren. Het zou ook weinig toevoegen aan het verhaal. Duidelijk mag zijn dat de eerste Folding Pocket Kodak vele navolgers heeft gehad.

Rest mij ten behoeve van de verzamelaar nog één opmerking over de originele Folding Pocket Kodak. Deze is namelijk in een aantal varianten verschenen, waarbij de vroegste variant de meest gezochte is. Deze moet alle zes de volgende kenmerken bezitten, anders betreft het een overgangsmodel van latere datum.

1. Een conische lensopening.
2. Alle zichtbare metalen onderdelen van messing.
3. Een uitschuifbaar voetje om de camera horizontaal neer te kunnen zetten, gemaakt van een messing strip.
4. De achterwand heeft geen vergrendeling en wordt op de plaats gehouden door frictie. Latere varianten hebben een schuifje aan de onderkant.
5. Geen octrooidatum in de camera vermeld.
6. Vier kleine ronde openingen in de lenshouder, waarvan er twee gebruikt zijn voor de reflexzoekertjes.

Afsluiting

De nieuwe en grote groep van gelegenheidsfotografen, die opkwam in de jaren 1890, had

behoefte aan een toestel dat op hun wensen was afgestemd. Het moest vooral eenvoudig en transportabel zijn en daarbij foto's maken van acceptabele afmetingen. Onder de vroege compacte camera's is de Folding Pocket Kodak een van de eerste, zoniet de allereerste, die volledig aan deze wensen voldeed. Hierdoor neemt het toestel een bijzondere plaats in de fotohistorie in. Daar komt nog bij dat het een populair toestel is geweest, dat door velen is gekocht, en dat beschouwd kan worden als de Adam van de klapcamera's. De Folding Pocket Kodak verdient met recht het predikaat 'Mijlpaal in de camerageschiedenis'.

Met dank aan Rob Niederman en Ake Borgstrom voor de toestemming om hun foto's te mogen gebruiken van de Kozy, respectievelijk Eclipse.

Literatuur

A century of cameras / Eaton S. Lothrop jr. - New York: Morgan & Morgan, 1982. ISBN 0-87100-163-2

Collecting photographica / George Gilbert. - New York: Hawthorn/Dutton, 1976. ISBN 0-8015-1407-X

Collectors guide to Kodak cameras / Jim & Joan McKeown. - Grantsburg: Centennial Photo Service, 1981. ISBN 0-931838-02-9

Kodak cameras: the first hundred years / Brian Coe. - Hove: Hove Foto Books, 1988. ISBN 0-906447-44-5

Photographic advertising from A-to-Z / compiled by George Gilbert. - New York: [s.n.], 1970.

The story of Kodak / Douglas Collins. - New York: Abrams, 1990. ISBN 0-8109-1222-8

The Folding Pocket Kodak / by Jerry Smith. In: Photographica/Journal, volume 3, no. 5 (september 1986).

Frank A. Brownell: Mr. Eastman's camera maker / by Frank Brownell Mehlenbacher. In: Image:journal of photography and motion pictures of the George Eastman House, volume 26, no. 2 (juni 1983).

Websites: www.antiquewoodcameras.com en www.photographica.nu